

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotnih**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večernje pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za en mesec . . . 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ „ 9.— za vsa leta . . . 12.— „ „ „ 18.—
Naročnine se plačujejo naprej na uredbi brez priložne računske se sprava se ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 20 nov., izven Trsta po 25 nov.

EDINOST

Oglas se računa po tarifu v potit; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Narodnino, reklamacije in oglase sprejema *upravitelj* ulica Molino picolo št. 3, II. nadst. Narodnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame oije se proste poštnino.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinosti je moč.

Slovinci in bodočnost.

Govoril dr. posl. dr. Žitnik na shodu katol. polit. društva v Ljubljani dne 19. decembra 1897.

(Zvršetak.)

Zadnjih dogodkov ne bom omenjal, le toliko še pripomnim, da obžalujemo vsi, da grof Bađeni ni pokazal železne roke takej ob sestanku državnega zbora. Z jedno nogo stal je na desnici, z drugo na levi. Taktična napaka je bila tudi, da ni najprvo izdal jezikovne naredbe za Moravsko ter jo izvršil, predno je poskušil na Češkem, v tej hudi luknji, od koder prihajajo nemškoliberalni in pruski viharji nad vsa Avstrijo.

Na Moravskem je ključ do rešitve češkega vprašanja. Tu vlada četrtina požidovljenega nemškega prebivalstva nad tremi četrtinami slovanskega; tu so nemški otoki raztreseni med češkim narodom. „Incidit in Seyllam, qui vult vitare Charybdim“, to velja v tem oziru tudi o grofu Bađeniju, ki pa je imel o tem najboljši namen, namreč češke zastopnike pritegniti k večini in resnemu delu za državni in ljudski blagor.

Kaj sedaj? Odgovor na to vprašanje je kratek. Ne bodimo sicer preveliki optimisti, a tudi ne obupajmo! Bodimo pripravljeni na vse. Mi trpimo in morda bodemo še trpeli v bližnji bodočnosti, kajti ni še popolnem strta nemška hegemonija, ponosno dviga svojo glavo v Avstriji. Toda zavest nas tolaži, da nismo osamljeni, temveč smo Slovenci, Hrvati in Malorusi v državnem zboru važen faktor, člen sedanje desnice, s katero mora računati vsaka vlada.

Srečna želja naša je, da ostane trdna in trajna slovanska vzajemnost, ki se je počela v drž. zboru in se širi od roda do roda v najnižje slojeve prebivalstva. Upamo tudi, da nemška katoliško-ljudska stranka ostane solidarna z desnico, ki je v zadnjem divjem boju navzlic surovim napadom neustrašeno vstrajala pod praporom „za resnico in pravico“.

PODLISTEK.

Nekaj iz Brkinov.

(Narodno blago, uredil Ivo Trošt.)

Več časa je blodil okoli, dokler ni zapazil v Jesu briče svetlobe. Krenil je proti luči. Dospel bliže je opazil, da je svetloba v borni koči. Podal se je notri in prosil prenočišča. Mati in hči bili stli doma. Mati je zavrnila fantovo prošnjo, rekša: „Rada bi te ohranila, ali če pride moj mož domov, ubije te gotovo“. Hčerka je prosila zanj: „Mati, saj ga skrivi, in ako ne bode že drugače, torej bodeve prosile zanj“. Na to sti ga skrili pod klop. Mož še ni prišel prav do praga, in je že zakričal: „Tu imate živ kret!“ Mati in hči sti začeli prositi za fanta. Mož ju je ušlišal ter rekel fantu: „Nič se ne boj! Kar ven pridi! Če bodeš priden, imel te bodem rad.“ Deček se je res vedel po njegovi volji in imel ga je rad. Mož pa je opazil, da je fant vedno nekam žalosten. Vprašal ga je nekega dne, kaj da mu je. Ta mu je povedal, da je bil izdan hudobi še pred rojstvom. „Molči, rekel mu je gospodar, jutri pojdeva v pekel“. Fant se je zelo prestrašil tega. Drugi dan sta se res napotila tja. Ko sta prišla do vrat pekla, je gospodar močno potrkal na nje. Notri je vprašal nekdo: „Kdo je?“ — „Jaz sem, jaz, kompare, le odprite“, je rekel mož.

Znani češki rodoljub Fr. Palacky je pred 50 leti na slovanskem kongresu v Pragi rekel mej drugim: „Česar naši očetje niso pričakovali, o čemer smo v mladosti le sladko sanjali in česar se pred meseci nismo upali izreči, to je danes dejstvo pred našimi očmi. Slovanski bratje od blizu in daleč so se zbrali v naši staroslavni Pragi kakor velika družina, podali si roke ter obljubili večno bratovsko ljubezen“. Tedaj se je prikazala jutranja zarja, katero pa so kmalu zakrili temni oblaki, kajti tedaj je bil boj proti absolutizmu. A danes je boj vseh slovanskih narodov proti jednemu delu nemških zastopnikov, boj zatirane pravice proti predpravicam, jednakopravnosti proti hegemoniji. Nemci so zmagovali, ker Slovani niso bili jedini. Mi zahtevamo pravice do življenja, do obstanka. Kdor ima le iskrico pravnega čuta, mora priznati, da noben narod ne more in ne sme zahtevati manje. A golega življenja na naši zemlji nam ne privoščajo nemški šovinisti in avstrijski brezdomovinci. (Klici: Izdajice!) Mi ne iščemo pomoči zunaj države, sklicujemo se le na božje in državno pravo. Konečno mora zmagati pravilna stvar.

V tem resnem času pa je nujna potreba, da ves slovanski narod stopi jedni in združen na bojišče proti skupnemu sovražniku na severu in jugu. Izdajica je naroda, kdor bi sedaj se bratil in družil z našimi neprijatelji, ki našo nejednost izrabljajo proti nam. V tej nadi stopimo pomlajeni in poživiljeni v novo leto, na staro delo: za vero dom in cesarja! Če je istina, da je bila minolost romanska, da je sedanost germanska, potem je prihodnost slovanska! Naj viharja moč razsaja, hraste cepi, skale taja, večna bo Slovencev čast.

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 29. decembra 1897.

Petek bodi — srečen začetek! Ako je kaj resnice na ljudski veri, da je petek „najnesrečniši“ dan v tednu, torej bi morali v (smislu te vraše,

„Po kaj ste prišli?“

„Kaj ne veste, da jaz prihajam k vam vedno rad. Saj sem vam pripravil že mnogo duše. Ako mi obljubite, da mi storite neko ljubav, hočem vam jih pripraviti še“. Hudič je obljubil.

„Kaka reč pa je to?“ je vprašal potem.

„Ta moj hlapčič“, je rekel mož, „je izdan vašemu slugi. Obljubljena ljubav je ta, da mu zapoveste, naj ga izbriše.“ Hudoba se je kar prestrašil.

„Ker sem obljubil, naj velja“, rekel je na to možu.

Hudič je zakričal. Kar je prišlo k njemu služabnikov ko listja in trave. Povprašal je vsakega: „Ali imaš ti zapisanega tega fantiča? Ti, ti“ itd. Sleherni je odgovoril, da ne.

Potem je zažvižgal v drugič. Zopet je priletelo hudičev ko listja in trave. Hudič je povpraševal kakor prvokrat, a nikdo ga ni zaznamoval.

Zaklical je torej tretjič: prišlo jih je neizmerno veliko. Vprašal je kakor prej, toda še le zadnji hromi hudiček ga je imel zapisanega. Poglavar mu je zapovedal, naj ga izbriše takoj, a ta ni hotel. Pretil mu je, ako ne sluša, da ga da semleti ko prah; a to ni ustrašilo hudička. Potem je rekel poglavar, da ga da zribati ko repo; a tudi to ga ni strahilo. Še le, ko je slišal, da ga da

seveda) gojiti bojazen, da ne bode srečna era, ki se prične z novim namestnikom tržaškim, grofom Goëss om! Kajti zadnji dan v tem mesecu in zadnji v tem nesrečnem letu, bode petek.

Ne spominjamo se sicer več dobro, da li je bil tudi dan nastopa bivšega namestnika tržaškega istotako petek, ali sodeči po izkušnjah, ki sme jih doživljali v dobi vladanja viteza Rinaldinija, bi dejali, da je bil.

Dan 31. t. m. bode petek. Stari pregovor pravi: „V petek slab začetek“. In dne 31. t. m., torej v petek, začne vladati na Primorskem novi namestnik, grof Goëss.

Ali naj izvajamo iz tega dejstva, da bode tudi ta doba nesrečna za Slovence v Primorju? Morda pa temu ne bode tako, kajti včasih se dogaja rado, da je baš začetek, storjen v petek, obrodil dobrega sadu in je ljudij, ki imajo celo vero, da je petek oni dan, ko se treba lotiti vsakega važnejega posla, ako hočemo, da se posreči.

Želimo, da bi pripadal novi tržaški namestnik grof Goëss tem ljudem, da bi se s njem u posrečilo nadaljevati v petek dne 31. t. m. zapričeto veliko in velevažno opravilo na srečo vseh primorskih narodnostij; da bi se posrečilo njemu, kar se ni notelu posrečiti njegovemu prejšnjaku: da dovede do javnega življenja v naši pokrajini v zmislu gesla „viribus unitis“, da bi se tu posrečilo doseči ono združenje narodnostij na Primorskem, katero jedino zamore koristiti državni ideji avstrijski in gmotnemu ter duševnemu blagru tukaj zbranih narodnih skupin; naj bi se mu posrečilo istrebiti ono strankarske in materijalističko jednostranost, ki je bila dosedaj koristna le jednemu delu prebivalstva, dočim je donasala drugemu neizmerne škode. Vse to naj bi se posrečilo novemu namestniku tržaškemu in potem bodemo prepričani, a dan njegovega nastopa, dasi je bil petek, ni bil dan nesreče, ampak dan sreče!

Deželni zbori. Včeraj so se sešli deželni zbori Nižje-Avstrijski, Štirski, Gališki, Silezijski,

položiti na Ciprijanovo posteljo, slusal je svojega poglavarja.

Ciprijan je bilo ime gospodarju onega fantiča. Bil je tak hudodelnik, da je hudič navlašč zanj dal napraviti železno posteljo. Ko je izvedel gospodar, da je hlapčič izbrisan, napotila sta se domov. Fantič pa je bil še vedno žalosten. Gospodar ga je vprašal zopet: „Ne boj se nič, kar povej mi, zakaj si še vedno žalosten?“ Deček mu je rekel: „Ko sva bila zadnjič v peklu, veste, da me ni hotel izbrisati oni hromi hudiček, dasi mu je glavat tako hudo pretil. Še le ko mu je rekel, da ga ukaže deti na Ciprijanovo posteljo, potem je ubogal komaj“.

„Molči, drugi dan pojdeva zopet v pekel“, je rekel gospodar fanta.

Podala sta se tja. Ko sta prišla pred peklenška vrata, je potrkal gospodar. Notri se je oglašil nekdo: „Kdo je?“

„Jaz sem, kompare, le odprite“, je rekel mož.

„Pa nas obiskujete pogostoma“.

„Kaj ne veste, da vas imam rad. Saj vam pridobivam vedno novih duš. Jedno ljubav mi pa vendar morate utišiti“.

„Kaj takega“, je vprašal hudič.

„Vaše sobe bi videl rad“.

(Pride še).

Kranjski in Goriško-Gradiški. Poslednji se je pa tudi hitro razšel, ker slovenski poslanci niso prišli in je bil zbor nesklepčen. Bili so torej v dvorani le laški poslanci, pred katerimi je gosp. deželni glavar potobil par debelih solz radi nenavzečnosti Slovencev. Predstavil jim je gosp. okr. glavarja in razšli so se. Da-li so pramišljali, gledé po stopnicah dol, o žalostnih razmerah na Primorskem? Italijanski poslanci pa so staknili glave skupaj, kaj bi bilo storiti? Mar so oni prišli na pravo misel? Ne! In kako jednostavno bi bilo vse to! Pravični naj postanejo slovenskemu delu dežele, pripoznajo naj Slovence jeduakopravnimi in Slovenci bodo gotovo zadnji, ki bodo mislili na politiko abstinence! Ali ne! Izdati hočejo manifest, v katerem bodo pretakali krokodilove solze radi tega, ker ni možno delovati za interese dežele. Kakor da bi se z hinavskimi manifesti odpravljale stare krivice!

Dopolnilna volitev. Veleposestvo Kranjsko je izvolilo svojim poslancem v deželnem zboru Friderika pl. R e c h b a c h a. Ali je res neporašna ta ostalina iz temnih časov zgodovine slovenske?

Dr. Ferjančič o političnem položaju. Dr. Ferjančič je označil na shodu v Postojni položaj tako nejasnim, da nikdo ne pozna sredstva, ki bi zjasnilo ta položaj. Ta nejasnost je dovela, da se danes vlada absolutistiški, pomočjo §. 14 naše ustave. Nikdar se ni mislilo, da pride kedaj do tega. Glede na vzroke žalostnemu parlamentarnemu življenju v Avstriji je povdarjal govornik, da je Nemcem zmešalo pamet to, da so Slovani prišli v zbornico v večem številu in da so ustvarili večino, ki se je pokazala zanesljivo vselej do sedaj! Nikakor se niso mogli udati v ulogo manjšine in porabili so jezikovne naredbe za najdivje agitacije med nemškim ljudstvom. A posledica temu je bila, da so poslanci zgubili vajete iz rok, katere je vzelo v roke razdraženo ljudstvo.

Govornik je opisal potem postopanje opozicije, ki je dosegla, da se je zaustavilo ustavno delovanje. Ali ustava se je v teh 30 letih ukoreninila tako, da je ni možno odpraviti trajno. In ravno v ustavo stavljamo Slovenci svoje nade. Ko se povrne ustavno življenje in delovanje državnega zbora, najde zopet slovensko parlamentarno večino. To je ravno največi vspeh, da se je ustanovila, uglobila in ukoreninila parlamentarna večina, v kateri so združeni vsi avstrijski Slovani!!

Govornik je opisoval potem, kako so se združili na Dunaju vsi naši državni poslanci, ne da bi se bili izneverili načelom svoje stranke. Tudi to je za nas velik vspeh. O Gautschevi vladi se je izjavil govornik — kakor ni drugače mogoče — jako rezervirano. Ako bode Gautsch postopal pravično, nas njegova minolost ne bode motila v sodbi.

Slednjč je govoril o razmerah na Kranjskem. Dotična izvajanja njegova smo že priobčili v glavnem.

Shod v Postojni je vsprejel nastopne resolucije:

I. Shod odobrava združenje slovenskih, hrvatskih in maloruskih poslancev v državnem zboru na Dunaju v „Slovensko krščansko narodno zvezo“ ter solidarno postopanje le-te z združeno desnico. — II. Shod izraža svoje ogorčenje na nečutenem in skrajno surovem postopanju zjedinjene levice, ki je z brutalno silo onemogočila v državnem zboru vsako plodonosno delovanje — čestita predsedništvu poslanske zbornice na odločnem in močatem postopanju napram zedinjeni obstrukciji, — in izraža svojo radost na solidarnem postopanju zjedinjene desnice, trdno pričakuje, da ostane ista združena še v prihodnje v svrhu izvršitve popolne jednakopravnosti vseh avstrijskih narodov. — III. Shod pričakuje od naših poslancev, da bodo z vso dostojno energijo in brez mehke popustljivosti vladi ali združenim strankam nasproti zahtevali od vlade nemudno sistematično izvedbo narodnih in gospodarskih pravic za slovenski narod na podlagi vse-slovenskega shoda dne 14. septembra t. l. v Ljubljani. — IV. Shod spoznava, da je želeti z ozirom na politične razmere v državi in deželi, da se narodna in katoliško-narodna stranka v deželnem zboru kranjskem, na podlagi popolne jednakopravnosti in s potrebnimi garancijami proti poljubnemu druženju jedne ali druge stranke s tretjo, dogovorita o sporazumnem postopanju v deželnem zboru. — Shod pričakuje z gotovostjo, da se bode od strani obeh strank lojalno in od-

kritosrčno delovalo na sporazumljenje posamičnih stanov in slojev na Kranjskem in uvaževala v javnem življenju zmožnost in ne le strankarska korist. — V. Shod pričakuje posebej še od notranjskih poslancev, da se bodo glede na slabe gospodarske razmere osobito kmetskega prebivalstva na Notranjskem o vsaki priliki potezali za potrebna sredstva, s katerimi bi se zboljšale sedanje žalostne razmere.

Za Ferjančičem je poročal obširno gosp. dež. posl. L e n a r č i č. Bavi se je temeljito z gospodarskimi, trgovskimi in obrtnimi stvarmi. Zborovalci so glasno pritrjevali poročilu Lenarčičevemu.

Konečno nam je še pridodati zadovoljstvom, da se je shod v Postojni vršil v znamenju bratoljubja. Udeležile sti se ga obe stranki. Čuti je bilo — to je tudi naravno — pomislekov od te in one strani, ali razprave je prevejal duh dobrohotnosti in spravljivosti. Tako je n. pr. g. kapelan Mlakar pritrjal besedam dra. Ferjančiča pozivaje, da se zjedini v teh nevarnih časih, ter je veseljem pozdravljaj namerovano spravo.

V Italiji se motajo stvari čim dalje, tem čudneje. Lev XIII., ki motri svojim jasnim duševnim očesom vse to „prenočenje in presnovljenje“, a ne more zazreti nikjer — miru v političnem življenju Italije, ima pač dovolj uzroka, da vzklika: Samo politična, administrativna jednota Italije še ne zamore osrečiti domovine in naroda italijanskega, ako pa je drugo vse razcepljeno, razdrto!

V prvi vrsti se seveda finance, gospodarstvo, ono pereče vprašanje, ki dela velike preglavice italijanskim državnikom in sosebno še novemu ministerstvu Rudinijevemu.

Malo nade je torej, da bi se posrečilo novi vladi, da bi pojasnila motni položaj, kakor se ni hotelo posrečiti prejšnji vladi. Vse je tako nejasno in položaj vlade je tako negotov, da bode ista prisiljena najbrže, da zopet odloži zopetni sestanek parlamenta, ki je bil že napovedan na dan 25. t. m. Vlada bi storila še najbolje, tako menijo o nekaterih krogih italijanskih, ta sploh zaključijo sedanje sasedanje, a otvori potem novo. Mej tem pa naj bi bila naloga merodajnim krogom, da delujejo izven zbornice na pomirjenje duhov in na to, da se večina v zbornici ojači ter da pride več predlog v razpravo, ki naj bi povspešile zlasti gospodarski blagor Italije. Posebne važnosti bi bilo, da se reši predloga o znižanju nekaterih davkov, valed česar bi si nekoliko opomogli vsaj revniši sloji prebivalstva.

Vsakako utegne priti v bodočem zasedanju do novih vročih bojov, in finančni program vlade bode preporno jabolko. Proti temu programu so že vzdignili svojo pest vodje raznih opozicijskih frakcij: Sonnino, Colombo, Fortis in Giolitti. Prvi vojskovođe novega kabineta, namreč minister predsednik Rudini, Visconti-Venosta, Zanardelli in Briar bodo morali nabrusiti vse svoje orožje pred zasedanjem zbornice, kako hočejo izvojevati nekako premirje na političnem polju, premirje, katero bi moralo koristiti tudi gospodarskemu delu vladnega programa.

Toda videti je, kakor bi tudi v Italiji, istotako kakor v Ogerski, nekateri elementi hoteli namenoma zamotavati stvari na političnem polju, samo da bi ne prišlo do očistjenja razmer tudi na gospodarskem. V blaženi Italiji pa je le preveč kosmatih vestij in ljudi, katerim je tem dražje, čem dalje se ne zbistrijo finančne razmere v državi. A ljudstvo? No, ono naj strada še nadalje!

Različne vesti.

Za spravo na Kranjskem. Ljubljanski listi prijavljajo nastopni komuniké:

Dne 27. t. m. zbrali so se v Ljubljani vsi slovenski državni poslanci iz Kranjske i. s. gg. Ferjančič, Krek, Kušar, Pfeifer, Pogačnik, Povše, Šuklje, Šusteršič in Žitnik ter sklenili po daljnem vsestranskem posvetovanju in razmetrivanju naslednjo resolucijo:

„Slovenski državni poslanci iz Kranjske izražajo svoje trdno prepričanje, da sedanji politični položaj neobhodno v interesu slovenskega ljudstva in njega bodočnosti zahteva, da se obe slovenski stranki v deželnem zboru kranjskem združite. Da je to združenje mogoče, dokazuje prijateljsko sodelovanje državnih poslancev obeh strank v „Slovenski kršč. narodni zvezi“.

Zbrani poslanci so sklenili, da takoj uvedejo pravne poskuse mej strankama. V to svrhu izvolili so poseben odbor, ki povabi obe stranki na skupno posvetovanje.

Vrhni predstavitelji naroda so torej spregovorili, kakor smo pričakovali od njih rodoljubja. Sedaj ne treba družega, nego dobre volje od obeh strani in tujinstvo deželi kranjski bode kar čez noč pahneno v svoj nič.

V deželi neverjetnosti! Mi smo vsakako specialiteta med kronovinami avstrijskimi. Te „časti“ in „slave“ si ne damo kratiti od nikogar. Čim abnormalneja je stvar, čim neverjetneja je, tem večo pravico do domovinstva ima v naši pokrajini. In ko smo stvari srečno postavili popolnoma na glavo, tedaj je v nas „velik praznik“, kadilnice se vihte pred onimi, ki so srečno dovršili tako veliko delo in ob vseh oglih se pojo veličanstvene himne — kakor bi rekla „Triester Zeitung“ — njihovi „einzig dem Wohle der Kronländer geweihten Thätigkeit“.

Taka neverjetnost je n. pr. naša proslula zavarovalnica za slučaj nezgod. V tem zavodu ima italijanski živelj v svojih rokah — vse, da-si je njega območje slovansko po ogoromi večini prebivalstva. Ogromna večina interesovanih zavarovancev je slovanskega rodu. V drugih deželah, kjer velja za pravilo to, kar je naravno, bi govorili tej večini v jeziku, ki ga ume tudi ona. Toda mi živimo v deželi neverjetnosti, pri nas je tem veljavneje pravilo, čim nenaravneje je. Zato se uraduje v tem zavodu z večino celo v dveh jezikih, ki pa imata skupno jedao „lepo“ lastnost: da nista ni jeden ni drugi jezik večine. V slovansko Dalmacijo eksportira ta zavod italijanske dopise, v nič manj slovansko Kranjsko pa nemške!

Za svoje uradne objave se poslužuje ta zavod časnika, ki izhaja malone ob popolnem izključenju javnosti in ki ogromni večini interesentov ni znan niti po imenu. Drugod seveda, kjer velja za pravilo, kar je naravnega, imajo uradne objave v prvi vrsti ta namen, da jih oni, katerih se tiče, čitajo in umejo! Mi pa živimo v deželi neverjetnosti in je seveda umevno samo ob sebi, da je uradna objava spolnila svoj namen se le tedaj, ako je ni nikdo, ali le malokdo čital in — umel!

Tako je gori omenjena zavarovalnica neki svoj „comunicato“ (št. 3281) objavila le v „Osservatoru“ in le v italijanskem jeziku. Ako bi živeli v deželi, kjer velja za pravilo, kar je naravnega, izplačalo bi se morda vprašanje: „Ali je zavod, ki razteza svojo moč preko tržiške okolice, Istre, Dalmacije, Goriške, Kranjske, res le za Italijane?!“ Tako bi vprašali radi. Ali ne vprašajemo, ker vemo, da živimo v deželi neverjetnosti in ker vemo, da moramo ukloniti tilnik svoj pred dejstvom, da je pri nas pravo in znak prosvitljenega (geläuterten, kaj ne, „Triester Zeitung“?!) umevanja potreb prebivalstva ravno to, kar je — krivo!

Tako velja v deželi neverjetnosti!

Bej proti pericam! „Indipendente“ od dne 28. t. m. piše pod naslovom: „Nova pritožba proti pericam“, celo vrsto rekriminacij proti našim okoličanskim pericam. Da se nam ne poreče, da pretiravamo, navedemo naj tu omenjeni članek v prevodu. Članek slove: „Dragi „Indipendente“! Drugikrat že si sprejel mojo pritožbo proti onim nesnagi, kakoršno si dovoljujejo gospe perice iz okolice s tem, da hranijo umazano perile na javnih ulicah. Ulica Stadion je še posebno obložena s takim perilom, osobito pa trotuar je na nekaterih krajih založen tako, da ni mogoče niti hoditi. Danes sem videl, kako se je razvezal omot umazanega perila — pomislite v kako zdravstveno — korist! Lepe to, oh! za mesto, kakoršno je naše? Kaj pravi k temu naša zdravstvena oblast? To se dogaja v sredni mesta, v najlepših ulicah, a naš magistrat se ne briga za to. Vprašam: kje bi se trpelo tako svinjarijo?! Mar se hoče toliko za zabranitev tega? Ali imajo morda naše „drage“ perice „slovenske“ svoje predpravice in se jim ni treba brigati za mestne zakone?

Stanovalec iz ulice Giulia“.

To je torej najzadnji poklon, ki ga pošiljajo naši lahoni našim „dragim“ „slovenskim“ pericam („care“ „slave“). Opetovano se je že naskakovalo na one revice, na one mučenice, ki morajo v potu svojega obraza prati in čistiti vso laško „svinjarijo“, kakor jo imenuje sam „Indipendente“. Na

vse mogoče načine se je hujskalo in doseglo, da revice perice nimajo niti več prostora, kjer bi mogle hraniti mestno perilo. Prodajalnice so jim zabranili, hišne veže so jim prepovedali, a sedaj naj se jim prepove še ulica! Mi bi ne imeli prigovarjati ničesar, ko bi vedeli, da je lahonom res za saogo in zdravje, toda mi vemo, da njim je samo do tega, da preganjajo Slovence, ne pa perice! Ko bi imeli nade, da bodo uvaževali naš nasvet, bi jim svetovali, naj vsaj v vsakem mestnem okraju določijo po jedno shrambo na mestne stroške. Tako bode shrajena „svinjarija“ in našim okoličankam ne bode treba zmrzovati po javnih ulicah! Kaj mislite gospoda na magistratu? „Independentu“ pa svetujemo, naj se potruži na staro „Reno“, tam tam bode videl prave „porkarije“! Naj si ogleda vse hišne prage in na vsakem najde stranišče — za vso hišo!! Najde dve-trimeterne „sobe“, kjer ni mogoče niti stati, ker je „soba“ visoka, ako treba, za cel meter! Videl bode, da v takih „sobah“ stanuje po 5 oseb, a odpadke vse hiše treba nositi — kakor gori rečeno — pred prag!! Tja torej, dragi Izak, tja pojdi iskat resnične svinjarije, potem ti bodemo verjeli, da delaš za stvar in ne za nesramno protislovensko agitacijo!

Zakaj da se ogiblješ Rene in starega mesta, to ti povemo o drugi priliki, ko se nam bode ravno ljubilo. — Ve, drage perice, pa ostanite kar ste, bile in petrpate, saj pregovor pravi, da „oslovski glas ne seza do nebes“.

Doneski za moško podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu. V gostilni g. Babiča je nabral g. Josip Čehovin v družbi botrov pri krsta 4 krono 28 st., g. Miha Hervatin je dodal 40 stot. Pri marsali se je nabralo 2 kroni 39 stot. Mohorjani starega L. Antona so darovali 2 kroni 40 stot. V Slovenjmselu se je nabralo 2 kroni 94 st. Velečastita družina Rebek-ova je darovala za božičnico 10 kron. G. Fran Planinec je nabral med starejšinstvom županije v krčmi g. A. Mahorčiča v Motovunu po dovršeni občinski seji 20 kron. Živel darovatelji in nabiratelji!

Silvestrov večer „Tržaškega Sokola“. Jutri bode zadnji dan leta. Star običaj je, da ljudje čakajo na Silvestrov večer ure, ko se je staro leto pogreznilo v globino prošlosti in nastopa novo leto, vzbujaje v nas novih nad in novih želja. V tem trenutku si ljudje radi sezajo v roko, radi se združujejo v skupno željo, da nam donese novo leto, kar nam je odreklo stare, preminolo, nemilo leto. A ne le posamezniki, tudi narodi imajo svoje želje in nade in primeren kraj za izražanje želja ukupnosti so naši narodni organi, naša društva. Zato pozivljamo tržaške Slovence, naj se jutri zbero v svojih društvi v znamenje medsebojne ljubezni v bodočem letu. Sosebno naj se mestni Slovenci zberejo na Silvestrovem večeru „Tržaškega Sokola“, kjer hočemo vsklikniti soglasno: Srečno novo leto, nam pojedincem, in našemu narodu!

Prijatelje „Sokola“, ki so kaj namenili za tombolo, prosimo, naj dopošljejo svoje prispevke pravočasno slugi „Slovenske čitalnice“.

Pevsko društvo „Adrija“ v Barkovljah vabi na Silvestrov večer, ki ga priredi jutri v petek dne 31. dec. v dvorani „Narodnega doma“ v Barkovljah. Na programu so: petje, sviranje na glasovirju, šaljivi prizor, igra, srečkanje itd. Ustopnina za osebo 20 nč., vsaka srečka 10 nč. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Na obilno udeležbo vabi unjudno ODBOR.

Razglas! Od c. k. poštnega in brzojavnega ravnateljstva smo prejeli nastopni razglas o spremembi dosedanje peš-pošte med Sušajevico, Bellay-em, Paasom in Cerovljem v redno vožnjo pošto: S 1. dne 1. januarja 1898 stopi namesto dosedanje peš-pošte med poštnim uradom v Sušajevici, nabiralnicama za pisma pri Bellayu in Paasu in poštnim uradom v Cerovlju vsakdanja vožnja pošta, ki bode imela sledeči vožni red:

Odhod ob 12 opol. Cerovlje	Prihod ob 10 ⁴⁵ predp.
„ „ 1 pop. Paas (nabiral.)	„ „ 9 ¹⁵ „
„ „ 1 ³⁰ Bellay	„ „ 8 ⁴⁵ „
Prihod „ 2 „ Sušajevica	Odhod „ 8 zjutraj.

„Delalske podp. društvo v Trstu“ naznanja s tem svojim členom, da z novim letom stopijo v veljavo premenjena in od vlade potrjena pravila. Na podlagi istih imelo bode društvo dve vrsti rednih udov. Redni udje prve vrste bodo vsi odra-

ščeni in sicer možki od 18. do neprekoračenega 45., ženske pa od 18. do neprekoračene a 40. leta. Redni udje druge vrste pa za nedorasli dečki in deklice od 14—18. leta. Prvi bodo plačevali, kakor do sedaj: možki 30, ženske pa 15 nč. na teden, oni druge vrste pa: dečki 15, deklice 10 nč. na teden. Kedor zaostane 6 tednov z udmino in je podvržen zavarovanju, neha biti ud našega društva. Bolniška podpora za vsak dan znaša za ude prve vrste: za moške 1 gl., za ženske 50 nč.; za ude druge vrste pa: za dečke 50 nč., za deklice pa 30 nč.

O tej priliki nečemo omenjati koristij, ki jih uživajo udje, temveč izražamo željo, da bi naši sodrugi kmalu prišli do prepričanja, da so slovenske krvi, ter da bi začeli uvaževati geslo: „Svoji k svojim!“

„Tržaške podp. in bralno društvo“ priredi dne 31. decembra v svojih prostorih „Silvestrov večer“ po jako zanimivem vsprejemu. Pričetek ob 8 in pol uri zvečer.

Na mnogobrojno udeležbo društvenikov in po njih povabljenih gostov uljudno vabi

Odbor.

V puščico „Tržaškega podp. in bral. društva“ je podarila gospa Kariževa 1 krono za družbo sv. Cirila in Metoda.

Dekansko pogrebno in podp. društvo bode imelo dne 2. januarja 1898, ob 3. uri popoldne svojo četrto redno sejo. In 9. januarja pa drugi občni zbor ob 3. uri popoldne v dvorani g. J. Mahniča. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Vpisovanje novih udov. 5. Razni nasveti. 6. Volitev novega odbora. Odbor.

Plačevanja davkov in pristojbin davkarjem vseh v tej državni polovici zastopanih kraljevin in dežel posluževanjem nakaznic (čekovnega in klirinskega prometa) poštne hranilnice.

Od c. k. poštnega in brzojavnega ravnateljstva smo prejeli nastopni razglas:

Počeni s 1. januarjem 1898. morejo se vršiti vsa plačila (izvemši carinska) vsem ces. kr. davčnim uradom (glavnim davkarjem) kraljevin in dežel, v tej državni polovici zastopanih, dalje c. k. finančnim blagajnicam na Dunaji, tudi potom c. k. poštne hranilnice in sicer ali v gotovini na vsakem avstrijskem poštnem uradu in na poštno-hranilničnem uradu na Dunaju, ali pa potom čekovnega prometa z nakazanjem dotičnega zneska iz računa dotičnega plačilnika na račun prejemne blagajnice, in sicer pod naslednjimi pogoji.

O vsakem takim plačevanju ali nakazovanju posluževati se je „vplačilnic“, ki se dobivajo po 6 nč. na poštah uradih, v prodajalnicah pisemskih znamk (mark) in na poštno-hranilničnem uradu.

Vplačilnica mora biti izpolnjena na ta način, da je vplačani znesek, tako na prejemnici kakor na položnici, napisan z številkami in na prejemnici še razven tega tudi z besedami; nadalje morata biti natančno zaznamovana ime blagajnice, za katero se hoče plačati, in kronovina, v kateri se nahaja blagajnica, poleg tega mora vplačilnik natančno naznati na položnici svoje krestno ime in priimek, posel (obrtni) in bivališče, osobito pa kakovost in vrsto plačila (davek, pristojbina ali kaj drugega) s približnimi znaki (datum, dan) in številke plačilnega naloga, označenje predmeta plačila ali uradnih listin, z ozirom na katere se vrši plačilo. Tudi se mora dopisnica na vplačilnici, ki služi v uradno potrdilo in se svoječasno dopošlje plačilniku, že v naprej opremiti z natančnim naslovom plačilnikovima.

O plačilih potom nakazovanja zneska iz imetnikovega računa na poštne hranilnici na račun prejemne blagajnice odposlati se ima na poštno hranilnico zajedno s pravilno izpolnjeno vplačilnico tudi ček, ki se glasi na isti znesek.

Čeki, katerim niso priložene pravilno napisane vplačilnice, se ne vsprejemajo od poštne hranilnice. Ravno take se more na nakaznice imetnikov računa v čekovnem in klirinskem prometu poštne hranilnice ozirati le tedaj, ako znaša njihova imovina toliko, da zadostuje preostanek po odbiti matici v popolno pokritje nakazanega zneska. Prejem z vplačilnico plačanega zneska potrjuje urad plačilniku s prejemnico.

Da se plačilo pripozna veljavnim tudi od davkarije (blagajnice), treba je:

1) da služi blagajnica, za katero se je kak znesek vplačal, tudi kakor prejemnica takovih plačil;

2) da more le-ta iz položnice glede kakovosti in vrste plačila razvideti se siguru stjo, na ime katerega dolga da ima zaračunati vplačani znesek, in

3) da je blagajnica v onih slučajih, v katerih se more plačati le na podlagi določenih položnic, deklaracij ali priglasnic (osobito pri užitinskih davkih), že preje prejela dotične listine. Radi tega je potrebno v takih slučajih, da se v vplačilnici omenja izrecno, je-li so se položnice že doposlale ali se zajedno dopošljejo blagajnici.

Ako je plačilnik ugodil vsem tem zahtevam, dopošlje ma blagajnica uradno potrdilo z dati zaračunjenja.

Za resnično vplačan velja oni znesek, ki je označen na uradnem potrdilu in kakor čas izvršene plačilne dolžnosti glede gori omenjenega zneska velja dan, katerega se je vplačilnica izročila poštnemu uradu, o nakaznicah v klirinskem prometu pa dan, katerega se je vknjižil ček na poštne hranilnici.

Če plačilnik ni ugodil vsem zahtevam v svrhu veljavnosti plačila, obvesti ga blagajnica o tem, vplačani znesek pa se tako dolgo smatra le začasno pohranjenim, dokler niso odstranjene ovire glede zaračunjenja.

Blagajnice, katerim veljajo plačila, so obvezane, da o izvršenem plačilu takoj obvestijo stranke, plačujoče potom poštne hranilnice; vendar se plačilniku z ozirom na različne poštne razmere ne more natanko določiti čas, do katerega najkasneje se mu mora doposlati gori omenjeno uradno potrdilo.

Iz Rojana nam pišejo: Ozirom na notico v današnjem zjutranjem izdanju o cerkvenih zborih v Rojanu, prosimo vas, da isto popravite v toliko, da tu nimamo možkega narodnega cerkvenega zbora, ampak poje pri slovenskih mašah ženski zbor „cecilijank“. In še to malo, bojimo se, se poizgubi kmalo, ako ne poseže vmes kaka druga oblast, kajti že sedaj se oglašja gospod župnik z zahtevo, da morajo cecilijanke peti latinski. V polnem obsegu pa se pridružujem pozivu v Vašem listu, da naj farani rojanski, ki imajo le količkaj slovenskega čuta v sebi, ne prepuste izključno le gospodu župniku in njegovim pristašem vso skrb za njih pevski zbor. Ta pevski zbor je gola protislovenska demonstracija. Saj prepevajo — kakor se je zgodilo tudi na Sv. dan — same italijanske pesmi in med temi posebno demonstrativno tisto Mauronerjevo himno! Res prava sreča je, da je pri nas ljudstvo tako mirno, sicer ne vemo, kaj bi se dogodilo lahko. In gospod župnik, ako je že toli skrben za te svoje somišljenike, naj bi jih poučil tudi nekoliko o javni morali in o avstrijskem patriotizmu, da se ne bode dogajalo, kar se je dogodilo na drugi praznik, ko se kričali v neki gostilni „Evviva Italia, fora i schavi!“ In dejstvo je, da so naslednjega dne redarji deli pod ključ par teh tičkov, da-si ne moremo trditi še sedaj, da se je zgodilo ravno radi tega kričanja.

Umrlijivost v Trstu. Od nedelje 12. pa do sobote 18. t. m. je umrlo 45 možkih in 32 ženskih oseb, skupaj 77 oseb, nasproti 103 istega tedna v lanskem letu. Od teh je doseglo starost do 1 leta 13 oseb, 6 po 5 let, 8 po 20, 4 po 30, 5 po 40, 15 po 60, 22 po 80, 4 po čez 80 let. Povprečna umrljivost tega tedna znaša toraj 24.5 pro tisoč. Povprečni uzroki smrti so kakor navadno pljučnica in boleznii sopnih organov.

Mesto Bukarešt cesarju Fran Josipu. V spomin bivanja našega cesarja v Rumuniji, je poklonilo mestno predstojništvo Bukarešte Nj. Velikantstvu krasen album z izbranimi slikami rumunske stolice. Podoben album izroči Bukarešta grof Goluchowskemu, avstrijskemu ministru za vnanje reči.

Najnesrečnej dan v tednu. Vražja pravi, da je petek najnesrečnej dan v tednu, ker se v ta dan dogaja baje največ neprijetnosti in nesreč. Statistiki pak so izračunali, da je najnesrečnej dan v tednu — ponedeljek. V ponedeljek se dogaja neprijetnih 16.74 odstotkov, v petek pa samo 16.38. Najmanj jih je v sredo, namreč 15.31 odstotkov.

